

УДК 811.161.2

Макарець Ю.С.

ОБНОВЛЕННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ – ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

(стаття-рецензія на видання "Українська мова та література: тестовий комплекс / Д.Ю. Сизонов, О.О. Злотник-Шагіна. – К., 2015. – 296 с.")

Анотація. У статті-рецензії проаналізована інноваційна праця Д.Ю. Сизонова та О.О. Злотник-Шагіної "Українська мова та література: тестовий комплекс" для абітурієнтів та тих, хто самостійно опановує українську мову та літературу.

Ключові слова: тести з української мови, тести з української літератури, лінгводидактика, методика викладання української мови в школі, зовнішнє незалежне оцінювання.

Інформація про автора: Макарець Юлія Сергіївна – кандидат філологічних наук; доцент кафедри української мови; Інститут української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка; Київський національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова.

Makarets J.S.

UPDATE OF TESTING TECHNOLOGIES – KEY TO IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION

Abstract. In the article-review the innovative work of D. Syzonov and O. Zlotnik-Shagina "Ukrainian language and literature: Test Complex" is analyzed. The book is written for enrollees and those who are self-studying Ukrainian language and literature. The book offers a new model of tests of the Ukrainian language and literature in modern didactics. Tests include repetition, generalization and systematization of the material studied at school. Tests help pupils, future students to make good independent tests. The book is considered a practical aspect. The book contains tests in closed and open format. In applications basic educational material Ukrainian language and literature is submitted.

Keywords: *Ukrainian language tests, tests of Ukrainian literature, linguodidactics, methods of teaching of Ukrainian language at school, independent evaluation.*

Information about author: *Makarets Juliya Sergiivna – PhD; associate professor of the department of Ukrainian language; Institute of Ukrainian philology and literary creation of Andriy Malyshko; Kyiv national M.P. Dragomanov pedagogical university.*

Макарець Ю.С.

ОБНОВЛЕНИЕ ТЕСТОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ – ЗАЛОГ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. *В статье-рецензии проанализирована инновационная работа Д.Ю. Сизонова и О.А. Злотник-Шагиной "Украинский язык и литература: тестовый комплекс" для абитуриентов и тех, кто самостоятельно изучает украинский язык и литературу.*

Ключевые слова: *тесты по украинскому языку, тесты по украинской литературе, лингводидактика, методика преподавания украинского языка в школе, внешнее независимое оценивание.*

Информация об авторе: *Макарець Юлія Сергіївна – кандидат філологічних наук; доцент кафедри українського мови; Інститут української філології та літературного творчості імені Андрія Малишка; Київський національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова.*

Питання модернізації освіти та підвищення її якості, впровадження інноваційних методичних проєктів для середньої та вищої освіти залишається актуальним в Україні вже тривалий час. З метою реалізації цих завдань було запроваджене зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників закладів середньої школи, за результатами якого на конкурсній основі їх приймають до ВНЗ. Тестові випробування з української мови та літератури є не тільки обов'язковою вимогою вступу до вищої школи, а й виступають основним чинником формування національно свідомої особистості зі знанням культури рідної мови, її граматики, а також літературних процесів тощо. За таких умов особливого значення набувають навчальні видання, які містять тренувальні тестові

.....

завдання і дають змогу якісно підготуватися до ЗНО. До них належить і посібник з української мови та літератури, підготований і виданий викладачами Київського національного університету імені Тараса Шевченка Д.Ю. Сизоновим та О.О. Злотник-Шагіною.

Нове видання, за словами авторів, пропонується абітурієнтам у зв'язку з кількома обставинами: "по-перше, це покликано новим законом України "Про вищу освіту" [...], по-друге, з 2015 року тестовий зошит із української мови та літератури буде складатися з двох частин – тести базового та поглибленого рівнів" (с. 4). Тестовий комплекс, розроблений авторами, має на меті "закріпити навички грамотного письма, практично реалізувати набуті теоретичні відомості з мови та літератури в школі, навчитися правильно, швидко, повно й комплексно аналізувати мовні явища та літературні процеси" (с. 4). В цьому контексті вважаємо працю авторів інноваційною для сучасної вищої школи та вкрай потрібною для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання.

Актуальним та важливим вважаємо появу в сучасному науково-практичному просторі рецензованого посібника, адже в ньому представлено комплекс тестів абсолютно нового освітнього формату з української мови та літератури, що відповідають програмі зовнішнього незалежного оцінювання (нова програма ЗНО-2016 затверджена Українським центром оцінювання якості освіти та Міністерством освіти і науки України). Авторами також зазначається, що посібник апробовано в середніх закладах освіти, а значить є практичним у користуванні та апробованим відповідно до вимог сучасної освіти.

Рецензована робота вирізняється системністю подачі матеріалу, що сприяє якісному та проблемному аналізу шкільного курсу української мови та літератури. Авторам вдалось упровадити діяльнісну змістову лінію навчання української мови, що полягає у практичній спрямованості представленого матеріалу (особливо, в блоці "Українська мова. Тести відкритого типу"), а також соціокультурну змістову лінію навчання української літератури, що полягає у викладенні

матеріалу з увагою на розвиток світового мистецтва (особливо, в блоці "Українська література. Тести відкритого типу").

У новому виданні Д.Ю. Сизонов та О.О. Злотник-Шагіна пропонують тести різних рівнів складності та різних типів. Зміст комплексу повністю відповідає чинним програмам із відповідних шкільних навчальних предметів. Питання сформульовані чітко й зрозуміло, мають практичне спрямування і дають змогу виявити не тільки рівень засвоєння теоретичних знань, а й вироблених на їх основі умінь і набутих навичок письма, аналізу мовних та літературних явищ і процесів тощо.

Рецензоване видання містить передмову, в якій автори пояснюють структуру видання та логіку організації його змістового наповнення, два блоки тестових завдань (з української мови, автором якого є Д.Ю. Сизонов, та української літератури, розроблений О.О. Злотник-Шагіною), а також низку додатків, що можуть стати в пригоді під час підготовки до складання ЗНО (програму незалежного оцінювання з української мови та літератури, тексти для стилістичного аналізу, словник-мінімум літературознавчих термінів та перелік тем для власного висловлення) та список літератури, якою можна скористатися, готуючись до тестування.

Завдання у змістових блоках структуровані за рівнями складності (тести простого рівня, тести ускладненого рівня, тести відкритого типу), що має суттєве значення, оскільки з 2015 року робота ЗНО з української мови та літератури містить завдання двох рівнів – базового та поглибленого. Кожен із них містить по кількості тестових завдань, що дають змогу об'єктивно оцінити рівень володіння учнів матеріалом.

Заслужовує на увагу й кількість тестових питань – їх 900, які є самостійними та такими, що не дублюють уже пройдений матеріал. Наприклад, із української літератури тести побудовані хронологічно, що дозволяє абітурієнту ще й зорієнтуватися в історично-культурному просторі України (с. 107-174), а тести з української мови охоплюють різні рівні мовного аналізу, що дозволяють максимально повно охопити всю тематику ЗНО з української мови (с. 8-106).

Тестовий блок із української мови повністю відповідає програмі зовнішнього незалежного оцінювання й містить питання з фонетики, графіки, лексикології та фразеології, словотвору, морфології, орфографії, пунктуації, стилістики тощо. У першій частині блоку з української мови (с. 8–35) особлива увага приділена базовим відомостям із фонетики, орфографії та граматики, у другій (с. 36–83) – граматиці, лексиці та фразеології сучасної української мови, а також правопису слів іншомовного походження, правилам написання складних та складноскорочених слів тощо, у третій (с. 84–106) – питанням стилістики та культури мови, редагуванню речень.

Тести з української літератури також розроблені згідно з програмою зовнішнього незалежного оцінювання та містять питання з фольклору, давньої, нової та сучасної української літератури, а також з теорії літератури. У першій частині (с. 107–133) блоку з української літератури увага зосереджена на основних відомостях про життєвий і творчий шлях письменників, вивчення творчості яких передбачає шкільна програма. У другій частині (с. 134–173) значний корпус завдань присвячений теорії літератури, поглибленому аналізу художніх текстів, з'ясуванню характерних ознак мистецько-літературних напрямів і течій та ін. У третій частині (с. 174–201) автори акцентують на розгляді фактів історії української літератури як у власне національному, так і загальносвітовому контекстах, а також на основних явищах художньо-літературного життя України.

Особливо хотілося б звернути увагу на доречні додатки в рецензованій книзі, які допоможуть абітурієнтам при комплексній підготовці до зовнішнього незалежного оцінювання. Так, у Додатку 1 (с. 202) подана програма зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури, що затверджена Українським центром оцінювання якості освіти з коментарем авторів щодо знань, умінь та навичок абітурієнтів – майбутніх студентів вищих навчальних закладів.

У Додатку 2 (с. 228) за авторитетним в українському мовознавстві посібником "Стилістика української літературної

мови" (К., 2012) за редакцією професора Л.І. Шевченко подаються тексти для стилістичного аналізу. Варто зауважити, що авторами взяті тексти різних функціональних стилів, що говорить про широку практичну спрямованість цього новаторського видання.

Додаток 3 (с. 254) – словник-мінімум літературознавчих термінів і понять, який допоможе абітурієнтам досягнути літературний процес. Словник складений за виданням професора Київського університету Н.М. Гаєвської, що, безумовно, надає виданню більшої наукової ваги.

У Додатку 4 (с. 288) подається перелік тем для власного висловлювання, які в тестових зошитах ЗНО є обов'язковою частиною та мають на меті перевірити аналітичне й творче мислення майбутніх студентів.

Хотілося б звернути увагу й на широкий список рекомендованої літератури, що подається в кінці посібника (с. 296). Наголосимо, що список авторами ретельно складений та в який слушно потрапили імена авторитетних учених-україністів провідних наукових центрів України – Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Семенюк Г.Ф., Шевченко Л.І., Русанівський В.М., Семчинський С.В. та ін.), Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Плющ М.Я., Мацько Л.І., Грищенко А.П., Хропко П.П. та ін.), Національної академії наук України (Жулинський М.Г., Єрмоленко С.Я., Німчук В.В. та ін.).

Видання, що підготовлене Д.Ю. Сизоновим та О.О. Злотник-Шагіною, має значну практичну вагу й без сумніву стане корисним під час підготовки до ЗНО як для абітурієнтів, так і для вчителів. Звичайно, можна висловити й певні побажання. Так, наприклад, може викликати неоднозначну оцінку логіка розташування тестових завдань. Посібником буде доволі складно користуватися на початкових етапах підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання, оскільки тестові завдання розміщені не за темами. Натомість автори відтворюють послідовність і логіку добору й подання завдань у роботі ЗНО,

що має і суттєву перевагу – дасть змогу абітурієнтам краще зрозуміти особливості майбутнього випробування.

Для полегшення самоперевірки авторам варто було б подати відповіді до завдань, що дало б змогу учням швидше зорієнтуватися, у знаннях із яких тем вони мають прогалини.

Однак висловлені побажання не впливають на загальну позитивну оцінку видання. Посібник "Українська мова та література: тестовий комплекс", виданий Д.Ю. Сизоновим та О.О. Злотник-Шагіною, є актуальним, добре продуманим та практично значимим виданням як для учнів, так і для вчителів, а тому його поява має сприяти підвищенню якості підготовки до складання зовнішнього незалежного оцінювання з відповідних навчальних дисциплін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сизонов Д.Ю., Злотник-Шагіна О.О. Українська мова та література : тестовий комплекс / Д.Ю. Сизонов, О.О. Злотник-Шагіна. – К. : "Київський університет", 2015. – 298 с.

REFERENCES

1. Syzonov D.Y., Zlotnyk-Shagina O.O. *Ukrainian language and literature : complex test* [Українська мова та література : тестовий комплекс] / D.Y. Sizonov, O.O. Zlotnik-Shagina. – K. : "Kijivskij universitet", 2015. – 298 s.

Дата надходження до редакції – 5.11.2015 р.
Дата затвердження редакцією – 24.11.2015 р.